

Р. Ю. Сазонов,
аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9293-8746>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.5.137

ПРІОРИТЕТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СФЕРИ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

R. Sazonov,
Postgraduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

PRIORITIES FOR STIMULATING THE DEVELOPMENT OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE TRADE SECTOR OF UKRAINE

Стаття присвячена дослідженню специфіки інвестиційної діяльності в сфері торгівлі та формуванню передумов підвищення інвестиційної привабливості сфери торгівлі України в сучасних умовах під впливом комплексу факторів, які структуровано та досліджено в роботі. Окреслено економічні та суспільні вигоди, обумовлені надходженням до сфери торгівлі країни приватних інвестицій як внутрішніх, так і закордонних, що полягають у зростанні виробничих можливостей цієї сфери, сприянні зростанню кількості робочих місць і зростанню заробітних плат, поширенню високих технологій, збільшенню продуктивності праці. Натомість, ці вигоди не обов'язково рівномірно впливають на економічний розвиток в кожній окремій країні, секторі чи локальній спільноті. Представлено перелік пріоритетів підвищення конкурентоспроможності сфери торгівлі країни, що передбачає реалізацію конкретних заходів, спрямованих на досягнення мети розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі — забезпечення залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для підвищення ефективності використання конкурентних переваг і розвитку сфери торгівлі країни за умови збереження економічної безпеки країни. Визначено, що дослідження і використання потенціалу ефективної взаємодії учасників інвестиційного процесу є об'єктивною необхідністю для реалізації можливостей подальшої реалізації узгодженого інструментарію стимулювання інвестиційної діяльності на рівні даної сфери. Підкреслено важливість впровадження інструментів регулювання розвитку інвестиційної діяльності сфери торгівлі України в рамках системного, структурованого процесу. Визначено, що економічні перетворення, що є наслідком впровадження інструментарію стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, мають стати наслідком структурної трансформації даної сфери в контексті трансформації економіки країни в цілому.

The article is devoted to the study of the specifics of investment activity in the sphere of trade and formation of prerequisites for increasing the investment attractiveness of Ukraine's trade sector in the current conditions under the influence of a set of factors which are structured and studied in the article. The purpose of the article is to study the specifics and prerequisites for intensifying investment activity in the trade sector of Ukraine and, on this basis, to formulate the priorities for stimulating investment activity in this sector. The author outlines the economic and social benefits resulting from the inflow of private investment into the country's trade sector, both domestic and foreign, which consist in increasing the production capabilities of this sector, promoting job growth and wage growth,

spreading high technologies, and increasing labor productivity. However, these benefits do not necessarily have an equal impact on economic development in each individual country, sector, or local community. The article presents a list of key priorities for improving the competitiveness of the country's trade sector, which involves the implementation of specific measures aimed at achieving the goal of developing investment activity in the field of trade — ensuring the attraction of domestic and foreign investment to increase the efficiency of using competitive advantages and developing the country's trade sector while maintaining the country's economic security. It is determined that the study and use of the potential of effective interaction of participants in the investment process is an objective necessity for realizing the possibilities of further implementation of the agreed tools for stimulating investment activity at the level of this sphere. The importance of introducing instruments for regulating the development of investment activity in the trade sector of Ukraine within the framework of a systematic, structured process is emphasized. It was determined that economic transformations that result from the implementation of the toolkit for stimulating the development of investment activity in the country's trade sphere, should be a consequence of the structural transformation of this sphere in the context of the transformation of the country's economy as a whole.

Ключові слова: сфера торгівлі, інвестиції, інвестиційна діяльність, стимулювання розвитку інвестиційної діяльності, пріоритети стимулювання розвитку, розвиток інвестиційної діяльності, інвестиційний процес.

Key words: trade, investment, investment activity, stimulation of investment activity, priorities for stimulating development, development of investment activity, investment process.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В сучасних умовах інвестиції відіграють все більш вагомий роль в забезпеченні довгострокового зростання та конкурентоспроможності окремих секторів економіки країни. Вони формують глобальне середовище конкуренції, в якому країни змагаються між собою за залучення та ефективну реалізацію інвестицій.

Для України, розвиток сфери торгівлі потребує змін в підходах до забезпечення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності даної сфери. Ці зміни є основою для формування нових економічних відносин між економічними суб'єктами, а також створення механізмів інвестування розвитку торгівлі [1—3]. Важливим стає ефективне використання конкурентних переваг країни і введення інтенсивних форм організації інвестиційних процесів. В цьому контексті наша країна не є винятком та може переймати досвід інших країн в застосуванні комплексу заходів регулювання залучення інвестицій. Водночас розвиток сфери торгівлі України за сучасних умов потребує змін у підходах до забезпечення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності даної сфери, які є основою для активного формування нового типу економічних стосунків між економічними суб'єктами, а також організації нових механізмів інвестування розвитку торгівлі.

У цьому контексті формування ефективної системи стимулювання розвитку інвестиційної діяльності сфери торгівлі України, зорієнтованої на забезпечення розвитку як даної сфери, так і національної економіки, потребує дослідження чинників та умов такого забезпечення і визначення пріоритетів для більш ефективного задіяння потенційних джерел надходження інвестицій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні та прикладні дослідження проблематики стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни здійснювали такі вітчизняні дослідники, як В.В. Апопій [1], М.Ю. Барна [2], О.М. Єгорова [8], В.О. Лагутін [15], В.В. Мельник [17], Т.О. Ставерська [20], Н. В. Ширяєва [23] та ін. Також існує досить значна кількість наукових публікацій, в яких пояснюється сутність, характеризується стан та актуалізується потреба активізації стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі [13; 14], а також ведеться пошук шляхів забезпечення ефективності державного регулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни [3; 5; 18].

Різні автори пропонують різне розуміння і класифікацію форм і методів такого стимулювання [9, с. 35-36; 21], розрізняються і підходи до трактування і структурування механізму стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни з огляду на спе-

цифіку його застосування в умовах конкретної країни [7, с. 28—30; 8, с. 106—108; 16, с. 185—187].

Передумови забезпечення ефективності стимулювання інвестиційної діяльності на рівні сфери торгівлі, на думку автора, значною мірою мають бути орієнтованими на забезпечення можливості активізації інвестиційного процесу та адаптацію ролі та місця інструментарію стимулювання інвестиційної діяльності до реалій та потреб розвитку сфери торгівлі конкретної країни (України). Повноцінному використанню потенціалу системи стимулювання розвитку інвестиційної діяльності сфери торгівлі України, у цьому сенсі, сприяє підвищення ефективності взаємодії інвесторів і економічних суб'єктів, що потребують інвестицій для забезпечення функціонування та розвитку власного бізнесу, шляхом цілеспрямованого застосування певного набору ефективних (за умов конкретної країни) засобів, напрямів, форм і методів регуляторного впливу.

З огляду на це, представлено дослідження зосереджується на збагаченні наукового розуміння сучасних економічних процесів шляхом осмислення, теоретичного узагальнення і структурування проблематики стимулювання розвитку інвестиційної діяльності сфери торгівлі України.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження специфіки та передумов активізації інвестиційної діяльності в сфері торгівлі України та формування на цій основі пріоритетів стимулювання інвестиційної діяльності даної сфери.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасне економічне середовище характеризується посиленням конкуренції за інвестиційні ресурси через лібералізацію глобальних ринків (у тому числі ринку капіталу), глобалізацію економіки, пришвидшення науково-технічного прогресу та поширення інформаційних технологій, які полегшують здійснення міжнародних фінансових транзакцій. Отже, створення ефективних інструментів для стимулювання інвестиційної діяльності в торгівлі є складним завданням для країн, що переходять від планової до ринкової економіки (як Україна) [10], країн з транзитивною економікою [12, с. 111—113; 13, с. 244—245].

Залучення іноземних інвестицій у формі прямих іноземних інвестицій (ПІІ) є критично важливим для економічного зростання таких країн, оскільки вони зазвичай мають відносно обмежені внутрішні інвестиційні ресурси [23, с. 117—119]. ПІІ сприяють структурним покращенням в економіці через впровадження нових технологій та модернізацію країни. Окрім того, країна-реципієнт отримує досвід управління інвестиційними процесами та проектами від іноземних інвесторів.

Іншим ключовим напрямом для залучення інвестицій у сферу торгівлі є створення сприятливих умов та залучення механізмів, які можуть акумулювати внутрішні ресурси від економічних суб'єктів країни для забезпечення інвестиційних потреб.

Економічні та суспільні вигоди від залучення інвестицій у сферу торгівлі, як внутрішніх, так і міжнародних, досить значні. Так, інвестиції збільшують потенціал

товарообігу, створюють нові робочі місця та сприяють зростанню зарплат [11, с. 25—26]. Окрім того, інвестиції є каналом для передачі технологій та розвитку підприємницьких навичок як на регіональному, так і на національному рівнях.

За цих умов реалізація інструментарію стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни створює можливості компенсації потреби даної сфери економіки у інвестиційних ресурсах за умови низької інвестиційної активності внутрішніх економічних суб'єктів та громадян країни (наприклад, в умовах економічної кризи, стагнації виробництва, інфляції) [11, с. 25]. У цьому контексті ефективність стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, на думку автора, визначається передусім не кількісними характеристиками, але якісними параметрами-критеріями, що показують ступінь відповідності очікуваних результатів від застосування стимулюючого інструментарію принципам, цілям, завданням та інтересам розвитку сфери торгівлі країни.

Отже, стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в торгівлі є виокремленою регуляторною функцією, яка реалізується через відповідну систему засобів, форм, методів та інструментів через свідому та цілеспрямовану діяльність державного управлінського апарату, галузевих об'єднань, економічних агентів-реципієнтів інвестицій та інвесторів [1, с. 24—25].

Стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в торгівлі спрямоване на залучення капіталу в усіх його формах для забезпечення підприємницької та інших форм діяльності в сфері торгівлі з метою отримання прибутку або досягнення певного економічного ефекту, і пов'язане з факторами часу та ризику.

Необхідність стимулювання інвестиційної діяльності в торгівлі виникає через те, що економічні відносини без свідомих дій, спрямованих на створення сприятливих для розвитку економічної системи умов, часто не розвиваються динамічно в бажаному, з точки зору історичної необхідності та цілей розвитку, напрямку.

Процес стимулювання інвестиційної діяльності в торгівлі є одним з ключових об'єктів регуляторного впливу з боку держави в сучасних умовах. З одного боку, цей процес є підсистемою національної економічної системи, а з іншого — окремою системою, яка є сукупністю взаємопов'язаних елементів складної динамічної системи — сфери залучення інвестицій в національну економіку, яка постійно змінюється під впливом численних внутрішніх і зовнішніх факторів, спрямованих на перетворення інвестиційних ресурсів у доходи та нові активи (фінансові, реальні та людські) у процесі здійснення інвестиційної діяльності [1, с. 24—25; 8, с. 105—107].

В цілому, активна участь держави в процесах стимулювання інвестиційної діяльності в торгівлі, зокрема через її нормотворчу та регуляторну функцію, обумовлена такими факторами, як:

- недостатньо розвинена законодавча база,
- обмежені можливості та права щодо захисту інтересів економічних суб'єктів країни (торговельних підприємств) та інвесторів у суді,
- ускладнення економічних зв'язків між господарюючими суб'єктами,

— постійні кризи в економіці на різних рівнях, що потребують коригування, координації та контролю з боку держави.

У цьому сенсі процес стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, певним чином систематизований і впорядкований, здійснюється з метою ефективної реалізації інвестиційної діяльності в країні на рівні конкретної сфери — торговельної, являючи собою, як процес, сукупність певних послідовних стадій:

- підготовку до залучення інвестиції;
- безпосереднє інвестування;
- отримання результату від здійснення інвестиції.

Варто зазначити, що на макро- та мезорівнях цей процес доцільно розглядати як потік інвестиційних ресурсів, який визначає результати інвестицій у сферу торгівлі.

Таким чином, національні уряди та економічні агенти стикаються із завданням створити умови, за яких вигідні для розвитку економіки країни інвестиції можуть надходити до сфери торгівлі та відігравати свою роль каталізатора економічного розвитку цієї сфери. Ці умови є частиною концепції "сприятливого інвестиційного середовища", яка широко розглядається в наукових джерелах [1, с. 24—25; 4, с. 23—25].

Сприятливе інвестиційне середовище має такі складові [13, 19]:

— Політична та макроекономічна стабільність є ключовими передумовами для будь-яких приватних інвестицій, в тому числі ПІІ. Численні дослідження показують, що саме ці фактори, разом з перспективою економічного зростання, визначають активізацію залучення інвестицій як на макро-, так і на мікрорівні. Інвестор спрямовуватиме ресурси до зони військових дій або до регіону з нестримною інфляцією лише за особливих умов, як-от наявність значних природних ресурсів.

— Наявність надійної політичної та нормативно-правової основи та ефективних інституцій для забезпечення дотримання відповідних законів і норм є критично важливими для розвитку інвестиційного процесу в країні. Для конкурентоспроможного глобального ринку ключове значення має ступінь сприятливості інституційно-інвестиційного клімату країни, включаючи те, як ставляться до інвестора, скільки адміністративних та нормативних перешкод має подолати інвестор для виходу на ринок і ведення діяльності, та як вирішуються комерційні суперечки. Судова система відіграє значну роль у тому, куди прямує інвестор і наскільки інвестиційний процес в економіці приймаючої країни є сталим.

— Адекватна виробнича, транспортна та соціальна інфраструктура доповнює нормативну базу для створення необхідних умов для активізації залучення інвестицій в економіку країни. Формування сприятливого інвестиційного клімату залежить від кількості та якості доріг та систем зв'язку, кваліфікованої робочої сили та ефективності надання державних послуг. Ці фактори є важливими для повної реалізації потенційних переваг інвестицій.

Отже, розумна проінвестиційна політика, якісне нормативно-правове та інституційне середовище є невід'ємною частиною інвестиційного клімату, який сприяє активізації приватних інвесторів, як іноземних, так і

внутрішніх, в інвестуванні економічних суб'єктів сфери торгівлі країни. Для заохочення інвестицій державна політика і регуляторна практика повинні бути спрямовані на зниження витрат інвесторів, мінімізації передбачуваних ризиків, пов'язаних з інвестиціями, а також на створення інвестиційного клімату, що сприяє тому, щоб українська економіка отримувала вигоду з таких інвестицій.

Система стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, на думку автора, являє собою сукупність організаційно-економічних методів та інструментів, як загальних, так і специфічних, за допомогою яких виконуються взаємозв'язані функції для забезпечення цілеспрямованого, безперервного, ефективного впливу на підвищення результативності залучення інвестицій для потреб сталого функціонування та розвитку сфери торгівлі країни. Ця система складається з елементів, єдність і взаємодія яких визначають її цілеспрямованість, ефективність і функціональність. Ефективне функціонування даної системи передбачає виділення мети та завдань стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, а також обґрунтування певних форм і методів, напрямів і засобів їх реалізації в умовах конкретної країни.

У цьому контексті ефективність стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, на думку автора, визначається передусім не кількісними характеристиками, але якісними параметрами-критеріями, що показують ступінь відповідності очікуваних результатів від застосування стимулюючого інструментарію принципам, цілям, завданням та інтересам розвитку сфери торгівлі країни.

Отже, ефективність стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни передусім залежить від цілей, завдань та принципів, виходячи зі специфіки застосування стимулюючого інструментарію щодо конкретної сфери економіки (торгівлі) у конкретній країні (Україні). Для ефективного здійснення стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, форми, методи, способи та напрями впливу, що реалізуються в рамках цілісної системи, повинні відповідати макроекономічній ситуації в країні.

З огляду на фактичну унікальність умов діяльності економічних суб'єктів сфери торгівлі кожної конкретної країни навіть в сучасному, глобалізованому світі, існує потреба формування специфічного набору інструментів стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі конкретної країни (України), узгодження методів інвестиційної політики протягом відповідного періоду. Це підвищить стабільність і довіру як внутрішніх, так і зовнішніх суб'єктів інвестиційної діяльності, що сприятиме підвищенню їх активності.

З точки зору необхідності дотримання певного балансу між зазначеними двома парадигмами, доцільно зосередитись на тому, щоб інструментарій стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі на рівні країни розроблявся та реалізовувався з орієнтацією на певні пріоритети, що забезпечують узгодженість дій учасників інвестиційного процесу — потенційних донорів-представників торговельного бізнесу та держави на шляху до загальної мети — підвищення інвестиційної привабливості сфери торгівлі країни.

Рис. 1. Пріоритети підвищення інвестиційної привабливості сфери торгівлі країни на основі реалізації інструментарію стимулювання розвитку інвестиційної діяльності

Джерело: складено автором з використанням [1; 5; 6; 9].

Це забезпечить зацікавленість у інвестуванні вже з боку іншої групи учасників інвестиційного процесу — потенційних інвесторів. Визначення пріоритетів підвищення інвестиційної привабливості сфери торгівлі країни передбачає реалізацію конкретних заходів, що системно реалізуються на національному рівні (рис. 1).

Отже, рівень розвитку та динамізм інноваційної сфери формує основу сталого економічного зростання сучасних національних економік і визначає межу між бідними та багатими країнами світу. Саме тому економічні перетворення, що є наслідком впровадження інструментарію стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, мають стати наслідком структурної трансформації даної сфери в контексті трансформації економіки країни в цілому (як взаємообумовлюючих на різних рівнях структурних елементів єдиного економічного організму). Одним з чинників, що стимулює даний розвиток виступає інноваційна діяльність, системна активізація якої як на рівні національної економіки, так і на рівні її сфер, зокрема — торговельної, за сучасних умов можлива передусім за рахунок впровадження проінноваційної державної політики та структурованого, заснованого на сталих та зрозумілих принципах та специфічного інструментарію залучення інвестицій (як внутрішніх, так і зовнішніх) в національну економіку та її сфери/сегменти.

Така державна політика має бути націлена на створення проінноваційної моделі економічного розвитку, та формуватися, виходячи із досвіду передових країн світу, водночас враховуючи особливості функціонування, традиції та тенденції розвитку сфери торгівлі конкретної економіки та в цілому цієї економіки. Роль держави у цьому контексті полягає в тому, щоб знайти мож-

ливості стимулювання інноваційного процесу відповідно до цілей та орієнтирів суспільно-економічного розвитку країни, зокрема, у сфері діяльності, сектора та галузі економіки, що мають стратегічне значення для випереджального розвитку національної економіки та економічної безпеки країни а також для формування конкурентних переваг національної економіки зокрема — сфери торгівлі.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

У статті обґрунтовано пріоритети підвищення конкурентоспроможності сфери торгівлі країни, реалізація яких передбачається на практичному рівні через втілення конкретних заходів, спрямованих на досягнення мети розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі — забезпечення залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для підвищення ефективності використання конкурентних переваг і розвитку сфери торгівлі країни за умови збереження економічної безпеки країни.

Визначено, що економічні перетворення, що є наслідком впровадження інструментарію стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в сфері торгівлі країни, мають стати наслідком структурної трансформації даної сфери в контексті трансформації економіки країни в цілому (як взаємообумовлюючих на різних рівнях структурних елементів єдиного економічного організму). Одним з чинників, що стимулює даний розвиток виступає інноваційна діяльність, системна активізація якої як на рівні національної економіки, так і на рівні її сфер, зокрема — торговельної, за сучасних умов можлива передусім за рахунок впровадження проінноваційної державної політики та структурованого, орієнтованого на підвищення конкурентоспроможності, заснованого

на сталих та зрозумілих принципах та специфічного інструментарію залучення інвестицій (як внутрішніх, так і зовнішніх) в національну економіку та її сфери/сегменти.

Стимулювання за допомогою системно реалізованого інструментарію також створює можливості для компенсації потреби сфери торгівлі в інвестиційних ресурсах за умови обмеженої інвестиційною активності внутрішніх економічних суб'єктів та громадян країни (наприклад, в умовах економічної кризи, стагнації виробництва, карантинних обмежень інфляції, військових дій), що має наслідком збереження конкурентоспроможності економічної системи країни у цілому.

Література:

1. Апопій В. В. Проблеми розвитку і управління внутрішньої торгівлі як системи. Перспективи розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 20 трав. 2020 р. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 24—25.

2. Барна М. Ю. Концепція розвитку системи внутрішньої торгівлі України в сучасних умовах трансформації. Інвестиції: практика та досвід, 2015. № 10. С. 63—70.

3. Близнюк О. П., Іванюта О. М. Підвищення інвестиційної привабливості торговельних підприємств у системі забезпечення їх інноваційного розвитку. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг, 2021. Вип. 1 (33). С. 7—22.

4. Вініченко І. І., Самілик Т. М., Олексюк В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. Агросвіт, 2021. № 18. С. 22—27.

5. Гринів В., Клепанчук О. Роль інвестиційних процесів у післявоєнній відбудові торговельної галузі України. Modeling the development of the economic systems, 2023. № 2. С. 179—188.

6. Даниленко А. І. Удосконалення моделі управління економікою і фінансові механізми її реалізації. Економіка України, 2013. № 5. С. 4—29.

7. Деньга С. М. Управління ефективністю інвестиційної діяльності: методологія, інформаційно-аналітичне забезпечення: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2020. 455 с.

8. Єгорова О. М. Системний підхід як основа ефективного управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя, 2018. № 1 (13). С. 104—111

9. Єгорова О. М., Близнюк О. П. Теоретико-методичні засади антикризового управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства. Фінансові механізми антикризового управління: сучасні реалії та стратегічні орієнтири: колективна монографія. Харків: Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі, 2018. С. 34—75.

10. Єрохін С. А. Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України. Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне фахове видання Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського, 2016. № 13.

11. Івченко Н. М. Державне регулювання інвестиційної діяльності: сучасний стан та перспективи розвит-

ку. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Фінанси і кредит", 2012. № 2. С. 24—26.

12. Коваль Г. І., Дударчук Т. Ю. Прямі іноземні інвестиції в країнах із перехідною економікою. Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2007. № 7. С. 110—115.

13. Ковальчук С. П. Зарубіжний досвід державного регулювання залучення інвестицій: основні інструменти та перспективи їх використання в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі, 2015. № 5 (73). С. 241—250.

14. Колеватова А. В. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України. Глобальні та національні проблеми економіки, 2018. № 22. С. 1080—1084.

15. Лагутін В. О. Ефекти державного регулювання економіки в умовах євроінтеграції України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право, 2017. № 6. С. 5—23.

16. Лещук Г. В. Шляхи мінімізування ризиків інвестиційних проектів методом коригування ефективності. Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту: зб. наук. пр. / Волин. ін-т екон. та менедж. Луцьк, 2017. № 18. С. 177—188.

17. Мельник В. В. Державне регулювання господарської діяльності в умовах сучасної економічної політики України. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 23. С. 88—90.

18. Попадинець Н. М., Іртицева І. О., Крамаренко І. С., Данило С. І., Журавель Ю. В. Стратегічні орієнтири державного регулювання розвитку внутрішньогоринку споживчих товарів. Регіональна економіка, 2020. № 2. С. 131—143.

19. Сержанов В. В. Фактори впливу на формування інвестиційної політики національної економіки. Матеріали XVI-го Міжнародного наукового семінару "Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи", м. Київ — оз. Світязь, 3—7 лип. 2017 р. К: Національна академія управління, 2017. С. 68—71.

20. Ставерська Т. О. Визначення стратегічних пріоритетів забезпечення сталого розвитку торговельної галузі в умовах кризи. Фінансові механізми антикризового управління: сучасні реалії та стратегічні орієнтири: колективна монографія. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2018. С. 170—183.

21. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства: монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро: Журфонд, 2019. 420 с.

22. Трут О. О. Передумови та фактори результативного розвитку внутрішньої торгівлі України. Економічний вісник НТУУ КПІ, 2021. № 20. С. 37—43.

23. Ширяєва Н. В., Білоцерківський О. Б., Макаренко А. Б. Інвестиційна привабливість торгівлі високотехнологічною продукцією. Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр. Харків: НТУ "ХПІ", 2018. № 37 (1313). С. 116—119.

References:

1. Apopii, V.V. (2020), "Problems of development and management of domestic trade as a system", *Perspektyvy*

rozvytku nauky i biznesu v hlobal'nomu seredovyshchi materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [Prospects for the development of science and business in a global environment: materials of the International science and practice conference], TNEU, Ternopil, Ukraine, pp. 24—25.

2. Barna, M.Yu. (2015), "The concept of the development of the internal trade system of Ukraine in modern conditions of transformation", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, Vol. 10, pp. 63—70.

3. Bliznyuk, O.P. and Ivanyuta, O.M. (2021), "Increasing the investment attractiveness of trade enterprises in the system of ensuring their innovative development", *Ekonomichna stratehiya i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, Vol. 1 (33), pp. 7—22.

4. Vinichenko, I.I., Samilyk, T.M. and Oleksyuk, V.O. (2021), "Business processes in the theory of investment activity of enterprises", *Agrosvit*, Vol. 18, pp. 22—27.

5. Hryniv, V. and Klepachuk, O. (2023), "The role of investment processes in the post-war reconstruction of the trade industry of Ukraine", *Modeling the development of the economic systems*, Vol. 2, pp. 179—188.

6. Danylenko, A.I. (2013), "Improvement of the economic management model and financial mechanisms of its implementation", *Ekonomika Ukrayiny*, Vol. 5, pp. 4—29.

7. Denga, S.M. (2020), *Upravlinnya efektyvnistyu investytsiynoyi diyal'nosti: metodolohiya, informatsiyno-analitychne zabezpechennya : monohrafiya* [Management of the effectiveness of investment activity: methodology, information and analytical support: monograph], PUET, Poltava, Ukraine.

8. Yehorova, O.M. (2018), "System approach as the basis of effective management of investment activities of a trading enterprise", *Ekonomichnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, Vol. 1 (13), pp. 104—111.

9. Yehorova, O.M. and Bliznyuk, O.P. (2018), *Teoretyko-metodychni zasady antykryzovoho upravlinnya investytsiynoyu diyal'nistyu torhovel'noho pidpryyemstva. Finansovi mekhanizmy antykryzovoho upravlinnya: suchasni realiyi ta stratehichni oriyentyry : kolektyvna monohrafiya* [Theoretical and methodological principles of anti-crisis management of investment activities of a trading enterprise. Financial mechanisms of anti-crisis management: modern realities and strategic orientations: a collective monograph], Kharkiv state. University of Food and Trade, Kharkiv, Ukraine.

10. Yerokhin, S.A. (2016), "Problems of attracting foreign investments to the economy of Ukraine. Global and national economic problems", *Ekonomichnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, Vol. 13.

11. Ivchenko, N.M. (2012), "State regulation of investment activity: current state and development prospects", *Visnyk Sums'koho natsional'noho aharnoho universytetu. Seriya "Finansy i kredyt"*, Vol. 2, pp. 24—26.

12. Koval, G.I. and Dudarchuk, T.Yu. (2007), "Direct foreign investments in countries with transition economies", *Naukovyy visnyk Volyns'koho derzhavnoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*, Vol. 7, pp. 110—115.

13. Kovalchuk, S.P. (2015), "Foreign experience of state regulation of investment attraction: main tools and

prospects for their use in Ukraine", *Naukovyy visnyk Poltav'skoho universytetu ekonomiky i torhivli*, Vol. 5 (73), pp. 241—250.

14. Kolevatova, A.V. (2018), "The current state of foreign investment attraction in the economy of Ukraine", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, Vol. 22, pp. 1080—1084.

15. Lagutin, V.O. (2017), "Effects of state regulation of the economy in the conditions of European integration of Ukraine", *Zovnishnya torhivlya: ekonomika, finansy, pravo*, Vol. 6, pp. 5—23.

16. Leshchuk, H.V. (2017), "Ways of minimizing the risks of investment projects by the method of efficiency adjustment", *Visnyk Volyns'koho instytutu ekonomiky ta menedzhmentu*, Vol. 18, pp. 177—188.

17. Melnyk, V.V. (2018), "State regulation of economic activity in the conditions of modern economic policy of Ukraine", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky. Mykolayivs'kyy natsional'nyy universytet imeni V.O. Sukholyns'koho*, Vol. 23, pp. 88—90.

18. Popadynets, N.M., Irtysheva, I.O., Kramarenko, I.S., Danylo, S.I. and Zhuravel, Yu.V. (2020), "Strategic orientations of state regulation of the development of the domestic consumer goods market", *Rehional'na ekonomika*, Vol. 2, pp. 131—143.

19. Serzhanov, V.V. (2017), "Factors influencing the formation of investment policy of the national economy", *Materialy XVI-ho Mizhnarodnoho naukovo seminaru "Suchasni problemy informatyky v upravlinni, ekonomitsi, osviti ta podolanni naslidkiv Chornobyl's'koyi katastrofy"* [Materials of the 16th International Scientific Seminar "Modern problems of informatics in management, economy, education and overcoming the consequences of the Chernobyl disaster"], National Academy of Management, Kyiv — Lake Svityaz, Ukraine, pp. 68—71.

20. Staverska, T.O. (2018), *Vyznachennya stratehichnykh priorytetiv zabezpechennya staloho rozvytku torhovel'noyi haluzi v umovakh kryzy. Finansovi mekhanizmy antykryzovoho upravlinnya: suchasni realiyi ta stratehichni oriyentyry : kolektyvna monohrafiya* [Determination of strategic priorities for ensuring the sustainable development of the trade industry in crisis conditions. Financial mechanisms of anti-crisis management: modern realities and strategic orientations: a collective monograph], I.S. Ivanchenko Publishing House, Kharkiv, Ukraine.

21. Savchuk, L.M. (2019), *Teoriya ta metodolohiya formuvannya investytsiyno-finansovoyi stratehiyi rozvytku sub'yektiv natsional'noho hospodarstva : monohrafiya* [Theory and methodology of formation of investment and financial strategy for the development of subjects of the national economy: monograph], Zhurfond, Dnipro, Ukraine.

22. Trut, O.O. (2021), "Prerequisites and factors of effective development of internal trade of Ukraine", *Ekonomichnyy visnyk NTUU KPI*, Vol. 20, pp. 37—43.

23. Shiryayeva, N.V., Bilotserkivskyi, O.B. and Makarenko, A.B. (2018), "Investment attractiveness of trade in high-tech products", *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "KHPI" (ekonomichni nauky) : zb. nauk. pr. Kharkiv : NTU "KHPI"*, Vol. 37 (1313), pp. 116—119.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2024 р.